

4. tétel: 1929-33-AS VILÁGGAZDASÁGI VÁLSÁG

I. A VÁLSÁG GYÖKEREI:

A gazdasági rendszer az USA-tól válik függővé.

Mezőgazdasági és ipari túltermelés:

- Beszűkül a felvevőpiac, mert a Szovjetunió nem vásárol, szűkül a gyarmati termelés és alacsonyabb az életszínvonal a háború után. Ezért nincs elég vásárló a termékekre.

II. A VÁLSÁG KEZDETE ÉS LEFOLYÁSA:

1. 1929. október 24. (fekete csütörtök): New Yorkban a tőzsdén a részvények árai hirtelen zuhannak
1929. október 29. (fekete kedd): a New York-i tőzsde teljesen összeomlik (tőzsdekrach)

Következmények:

- Részvények elértéktelenedése miatt iparvállalatok mennek tönkre
- Az iparvállalatokban érdekeltséget szerző bankok is tönkremennek
- Mezőgazdasági termelők sem tudják értékesíteni a termékeiket

2. Kiterjedést segíti:

Az államok szokásos módon kezelik a válságot:

- Szűkítik a termelést, takarékosági intézkedéseket vezetnek be
- Emiatt sokakat elbocsátanak
- Tovább szűkül a piac, és fennmarad a túltermelés

3. A válság gazdasági és politikai jelenségei:

- Nő a munkanélküliség, romlik az életszínvonal
- A kormányon lévő pártok tehetetlenek, ezért megnő a szélsőséges pártok politikai szerepe

4. Területi különbségek:

- Legjobban az USA-t és Németországot érinti (szoros gazdasági kapcsolatok az 920-as években)
- Nagy-Britanniát és Franciaországot már kevésbé érinti
- Szovjetunió elzárkózik, ezért őt sem érinti nagyon (alátámasztja Sztálin politikáját)

III. MEGOLDÁS:

1. Keynes (brit közgazdász) elmélete:

Az államnak be kell avatkoznia a gazdasági folyamatokba. Állami megrendelések kellenek a nem termelő szektorba, így nő a foglalkoztatottság és a kereslet, de nem bővül a termelés.

2. USA megoldása:

1932-ben Franklin Rooseveltet választják meg elnöknek, intézkedéseinek alapja Keynes elmélete volt.

- a. Első intézkedései:

- Négynapos bankzárlatot rendel el
- A bankok újranyitását a pénzügyminiszter engedélyéhez köti
- Csak az erős bankok nyithatnak ki újra, így sok gyenge bank nem működhet tovább, az újranyitottakkal szemben nő a bizalom

- b. Bevezeti a New Dealt: (Új irány)

- Polgári Tartalék Hadtest: munkanélküli fiatalokat hív be, ingyen kaptak étkezést, szállást, egyenruhát és napi egy dollár zsebpénzt
- Közmunkaprogram hirdetése: a Polgári Tartalék Hadtest feladata az útépítés, erdőirtás, folyószabályozás, talajjavítás, parképítés. Legfontosabb a Tennessee-völgy szabályozása.
- Mezőgazdaság helyreállítása:
 - Csökkenti a vetésterületet és az állatállományt
 - Adósságok visszafizetésére haladékot ad
- Ipar helyreállítása:
 - Hatalmas összegeket fordít a közmunkára és az újjáépítésekre
 - Tisztességes verseny körülményeit szabályozza
 - Munkások jogait kollektív szerződésekkel biztosítja
 - Rendezik a munkanélküliek segélyezését

Roosevelt felhasználja a propagandát az intézkedések népszerűsítésére:

- Kandalló előtti beszélgetések: a rádióban személyesen, közvetlenül beszél a lakossághoz

Kék Sas akció: a New Dealt betartó gyárak áruit ezzel jelölik, és segítik ezzel a termékeik megvásárlását